

PROTIKORUPČNÍ PROGRAM

Vězeňské služby České republiky

I. Úvod

a) Co je korupce

Z hlediska společenské škodlivosti lze korupci definovat jako zneužívání různých prostředků k dosažení vlastních individuálních či skupinových zájmů, které je zpravidla spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování, jakož i zneužití svého postavení k obohacení sebe nebo jiného v soukromé či společenské sféře, kde motivem je získání neoprávněného zvýhodnění pro sebe nebo jiného, na které není nárok. Pojem korupce nelze zužovat pouze na přímé úplatkářství.

Korupce je transakce zpravidla mezi dvěma stranami. Jedna požaduje odměnu za poskytnutí neoprávněné výhody druhé straně, která tuto odměnu nabízí. Korupce je tedy tím typem trestné činnosti, kdy všichni zúčastnění jsou pachateli a mají z této činnosti prospěch. Všechny zúčastněné osoby porušují zákon a zároveň jsou výsledky této činnosti uspokojovány jejich potřeby.

Úplatek nemusí mít vždy pouze finanční podobu (úplatek v tradiční podobě „obálky“), může se jednat např. o poskytnutí informací, hmotných darů a jiných výhod, služeb (stavební práce, zaplacení dovolené, sexuální úsluhy), případně zvýhodňování známých a příbuzných apod. Úplatek může mít například formu nápadně výhodné smlouvy, kterou podnikatel uzavře s příbuzným úředníka (nepotismus), který má rozhodnout. Za formu korupce bývá též považován tzv. klientelismus (navazování známostí a vytváření vzájemně závislých vztahů).

S korupcí úzce souvisí problematika střetu zájmů, který může být prvním indikátorem korupce. Jedná se o takové jednání veřejného nebo jiného funkcionáře, které ohrožuje důvěru v jeho nestrannost nebo při němž funkcionář zneužívá svého postavení k získání neoprávněného prospěchu pro sebe nebo někoho jiného.

Dalšími formami korupce jsou rovněž klientelismus, propojující politiky s podnikatelskou sférou, poskytováním vzájemných výhod a nepotismus, spočívající v preferování příbuzných a známých při obsazování nejrůznějších funkcí, mnohdy oproti lépe kvalifikovaným kandidátům.

S korupcí je také často spojován pojem lobbying. Lobbying jako takový je legální prosazování zájmů určité zájmové skupiny v rozhodovacím procesu. V některých případech se může lobbying v korupci rozvinout obzvláště tehdy, kdy není lobbying dostatečně transparentní.

Problém korupce nelze vyřešit pouze návrhy nebo represivními opatřeními. Řešení je věcí systematického odbourávání korupčních příležitostí a nulové tolerance ze strany veřejnosti ke korupčnímu chování a jednání s tím, že represie nelze opomíjet.

Protikorupční politika musí brát v úvahu komplexní charakter korupce jako společenského jevu, zejména nelze korupci jednostranně zužovat na trestné činy úplatkářství.

V každém případě je třeba mít neustále na zřeteli, že korupční jednání není pouze jednání v rozporu s morálkou, resp. etickým a mravním selháním jednotlivců, ale jedná se o trestný čin, tedy jednání v rozporu se zákonem.

b) Korupce a její postih v českém trestním právu

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, postihuje korupci především pomocí trestných činů přijetí úplatku (§ 331), podplácení (§ 332) a nepřímého úplatkářství (§ 333). Zároveň vymezuje (§ 334) některé klíčové pojmy, například „úplatek“. Rozhodující prostor a hlavní nebezpečí korupce leží především v oblasti veřejné správy, trestní zákoník proto obsahuje vybrané činy úředních osob, a to zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329) a maření úkolů úřední osoby z nedbalosti (§ 330). Přestože trestní zákoník chrání především čistotu veřejného života a nestranné a objektivní obstarávání věcí obecného zájmu, trestá i korupci v podnikání a soukromoprávních vztazích.

K trestným činům, které mají znaky korupčního chování v určitých zvláštních situacích, lze řadit také například trestné činy: porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220 a § 221), pletichy v insolvenčním řízení (§ 226), zneužití informace a postavení v obchodním styku (§ 255), sjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256), pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži (§ 257), pletichy při veřejné dražbě (§ 258).

Co se týče střetu zájmů, primárním dokumentem je Ústava České republiky, která přímo vylučuje souběh některých funkcí. Na ni navazuje zákon o střetu zájmů (zákon č. 159/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů), který má předcházet a bránit střetu zájmů u většiny oficiálních funkcí. Tento zákon do jisté míry brání podnikání veřejných funkcionářů a kumulaci funkcí. Neméně důležitá jsou i omezení, která vyplývají z procesních předpisů (institut podjatosti) a z dalších zákonů (např. § 83 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích, ve znění pozdějších předpisů nebo §§ 74 a 76 zákona č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů).

II. Cíle Protikorupčního programu

Protikorupční program je dokument, který vychází ze Strategie vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014 (schválená usnesením vlády ze dne 16. ledna 2013 č. 39, ve znění usnesení vlády ze dne 22. května 2013 č. 381 a usnesení vlády ze dne 13. listopadu 2013 č. 851). Nastavuje řídicí a kontrolní mechanismy v oblastech, v nichž by mohlo dojít ke korupčnímu jednání. Zároveň pojmově definuje korupční jednání v širším smyslu, nejen jako přijímání úplatků a podplácení. Protikorupční program je dokument zpracovaný na centrální úrovni, postihující v obecné rovině základní rizikové oblasti, jež se v rámci Vězeňské služby vyskytují.

Cílem Protikorupčního programu je vytvořit prostředí odmítající korupci, vhodnými průběžně přijímanými opatřeními toto prostředí posilovat, zejména osvětou, posilováním morální integrity zaměstnanců a aktivní propagací etických zásad, např. v rámci vzdělávání zaměstnanců, propagací protikorupčního postoje vedoucími pracovníky a naplňováním Etického kodexu. Nedílnou součástí protikorupčního prostředí je nastavení systému pro oznámení podezření na korupci a ochrana oznamovatelů.

Protikorupční program by měl sloužit k včasnému rozpoznání korupčních rizik, objektivně existujících či subjektivně předpokládaných v procesech, probíhajících v rámci

veškeré činnosti Vězeňské služby. Současně by měl obsahovat preventivní opatření, eliminující tato korupční rizika již v zárodku. Nástrojem pro řízení rizik a jejich minimalizaci je mapa rizik, obecných a především korupčních rizik, která tvoří přílohu Protikorupčního programu. Důležitým prvkem je významnost rizika. Na rizika s vyšší mírou významnosti a vyšší pravděpodobností výskytu je třeba nastavit kontrolní mechanismy a zaměřit prověřkovou činnost. U rizik s menší mírou pravděpodobnosti výskytu klást důraz na dodržování Etického kodexu; vzdělávání příslušníků Vězeňské služby České republiky ve služebním poměru a zaměstnanců Vězeňské služby České republiky v základním pracovněprávním vztahu (dále jen „zaměstnanec“, pokud není uvedeno jinak); výběr zaměstnanců; nastavení systému pro oznamování korupce.

Hlavním cílem řízení korupčních rizik je ochránit majetek státu a minimalizovat škody. Aktivním řízením korupčních rizik by Protikorupční program měl vnášet do řídicího systému takové prvky, které již svým charakterem brání vzniku možného korupčního prostředí nebo možnosti nepřímého zvýhodňování. K tomu by měla napomáhat funkčnost kontrolních mechanismů v těchto oblastech, pravidelné hodnocení korupčních rizik a prověřování rizikových oblastí.

V souladu s příslušnými právními předpisy k problematice korupce je snahou Vězeňské služby vymezit základní rizikové oblasti a současně stanovit opatření, jež ve svém důsledku zabrání vzniku eventuálního korupčního prostředí, popřípadě napomohou ke snížení jeho rozsahu. Protikorupční program tak nelze chápat jako pouhý jednorázový deklarativní dokument. Účinnost jednotlivých opatření musí být systematicky prověřována a v případě potřeby aktualizována. Je nezbytné, aby celý protikorupční systém uplatňovaný v rámci Vězeňské služby průběžně zohledňoval nové poznatky, principy stanovené vládou České republiky v jejím programu boje proti korupci, reagoval na změny legislativní, organizační atd. K tomu je nezbytné pravidelné vyhodnocování jeho účinnosti a aktuálnosti. V této souvislosti lze rovněž připomenout, že kontrolní činnost (nejen v dané oblasti) je přitom nedílnou součástí řídicí činnosti každého zaměstnance ve vedoucí funkci.

V tabulkové formě protikorupčního programu, tj. v mapách korupčních rizik, jsou specifikovány možné zdroje a formy korupčního jednání a dále opatření ke snížení rizika korupčního jednání. Přičemž je nutno mít na paměti, že jedním ze základních předpokladů úspěšného snížení rizika korupčního jednání je přístup každého jednotlivce. Proto je nutno i na tomto místě zmínit nezbytnost věnování péče oblasti preventivního výchovného působení na morálně volní vlastnosti příslušníků a zaměstnanců (dále jen „zaměstnanců“) Vězeňské služby.

Pro proces eliminace výskytu korupčního jednání v rámci Vězeňské služby má nepochybný význam jeho odhalování, včetně řádného prošetření relevantních skutečností a následné potrestání pachatele.

Pro případ setkání se s jednáním majícím znaky korupčních snah lze využít následující kontakty:

1. Protikorupční linka Vězeňské služby:

e-mailová linka: korupce@grvs.justice.cz,

telefonní linka: 244 024 666

faxová linka: 241 406 414

2. Protikorupční linka Ministerstva spravedlnosti ČR:

e-mailová linka: korupce@msp.justice.cz

telefonní linka: 221 997 595

faxová linka: 221 997 563

III. Obecná opatření

Za riziková místa v každé organizaci lze označit oblasti, v nichž může, při nedostatečně nastaveném kontrolním nebo komplexním systémovém opatření, vzniknout korupční prostředí nebo prostor pro přímé či nepřímé zvýhodňování jednotlivých subjektů. Vězeňská služba při tvorbě protikorupčního programu vymezila základní rizikové oblasti a současně jsou stanovena opatření, která mají vést k odstranění resp. minimalizaci rizik korupčního jednání.

Opomíjet nelze preventivní působení v dané oblasti, jemuž je nutno věnovat nepřetržitou pozornost. Vedle prevence je zapotřebí se věnovat i kontrolní činnosti ve vytypovaných oblastech, zjištění vyhodnocovat taktéž z hlediska možné korupce a následně na příslušných řídicích úrovních přijímat opatření k odstranění zjištěných nedostatků a zabránění jejich opakování. Pokud jsou zjištěny skutečnosti nasvědčující spáchání trestného činu, je nutno v souladu s trestním řádem zajistit prošetření případu orgány činnými v trestním řízení. Opatření v boji proti korupci je nezbytné uplatňovat rovněž přímo při přípravě nových vnitřních předpisů, které musí být v souladu s právními předpisy, a musí obsahovat přesné a jednoznačné formulace a výrazy, aby nedocházelo k různému výkladu nebo obcházení. Lze uvést, že v rámci Vězeňské služby jsou do praxe uvedeny a postupně dále rozšiřovány všechny pilíře boje proti korupci, tj. jednotlivé organizační jednotky Vězeňské služby odvíjejí svou kontrolní činnost od tří pilířů, jimiž jsou prevence, průhlednost a postih.

Vzhledem k charakteru působnosti Vězeňské služby je zřejmé, že je zapotřebí věnovat nepřetržitou pozornost řadě oblastí, v nichž by jinak, bez důsledné aplikace preventivních opatření, mohlo být korupční jednání realizováno. Proto bylo stanoveno příslušným služebním funkcionářům a vedoucím zaměstnancům organizačních útvarů Generálního ředitelství Vězeňské služby a organizačních jednotek Vězeňské služby věnovat dodržování příslušných protikorupčních opatření náležitou pozornost. Protikorupční program je základním dokumentem v boji proti korupci ve Vězeňské službě, přičemž každý ředitel organizační jednotky Vězeňské služby vyhláší protikorupční program pro vlastní organizační jednotku. Ředitelé věznic, vazebních věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence, si upraví konkrétní míru korupčního rizika v mapách korupčních rizik za jimi řízené organizační jednotky, a to v závislosti na místních specifikách, konkrétních zjištěních. Do mapy korupčních rizik, která je přílohou č. 3, byla promítnuta průměrná míra korupčního rizika vycházející ze všech organizačních jednotek. Tato mapa korupčních rizik, tak slouží zejména k vymezení, identifikaci činností, při nichž se mohou korupční rizika vyskytnout, a ve které jsou rovněž zahrnuta protikorupční opatření.

Ke snížení rizika výskytu korupce mohou obecně přispět opatření, spočívající v dodržování právních předpisů a vnitřních předpisů Vězeňské služby, jež lze rozdělit do následujících oblastí:

Obecně:

- Důsledně dodržovat právní předpisy a vnitřní předpisy Vězeňské služby.
- Maximálně zprůhlednit všechny činnosti, při kterých může ke korupčnímu jednání docházet.
- Uplatňovat vícestupňové rozhodování a udržovat účinný vnitřní kontrolní systém.
- Zavádět v rámci kapacity pravidlo čtyř očí, případně aby na každou činnost dohlíželi minimálně dva navzájem nezávislí zaměstnanci.
- Ze všech uskutečněných jednání přímo se týkajících rozhodování nebo postupu v níže uvedených oblastech vždy pořizovat zápisy.
- Dodržovat Etický kodex.

V oblasti zadávání veřejných zakázek:

- Postupovat zejména podle ustanovení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, Instrukce MSp ze dne 17. 6. 2011 čj. 65/2011-INV-SP o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů a nařízení generálního ředitele (dále jen „NGŘ“) č. 42/2012, kterým se stanoví závazné postupy při zadávání veřejných zakázek ve Vězeňské službě České republiky.
- Trvale využívat monitorovací a kontrolní systém procesu zadávání veřejných zakázek.
- Zajistit povinné vzdělávání v oblasti veřejných zakázek (vzdělávání managementu).
- Při zadávání podmínek a vyhodnocování nabídek uplatňovat transparentnost a nediskriminační charakter kritérií.
- Výběrové komise sestavovat tak (např. formou rotací zaměstnanců), aby byla možnost korupčního jednání minimalizována.

V oblasti uzavírání a realizace smluv (dodávky zboží, služeb, smluv o dílo apod.):

- Provádět vyhodnocování aktuálních nabídek před výběrem a rozhodnutím o dodavateli nebo zhotoviteli.
- Zajistit dodržování obvyklých cenových relací.
- Řádná kontrola plnění závazků vyplývajících z uzavřených smluv a uplatňování práv plynoucích ze smluvních vztahů k ochraně zájmů Vězeňské služby.

V oblasti poskytování veřejné finanční podpory (dotace):

- Postupovat zejména dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Stanovit jednoznačné zásady financování, stanovit vícečlennou hodnotící komisi a stanovit objektivní kritéria hodnocení projektů, z jednání komise vždy pořizovat zápis.
- Řádně provádět veškeré druhy kontrolní činnosti, včetně následného prověřování splnění uložených opatření.

V oblasti hospodaření s majetkem státu:

- Postupovat zejména dle zákonů č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a č. 219/2000 Sb. o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

- Postupovat zejména v souladu s ustanoveními NGRŘ č. 66/2011 o vedení účetnictví ve Vězeňské službě České republiky a NGRŘ č. 58/2013 o hospodaření s majetkem České republiky v podmínkách VS ČR.
- Zamezit přejímání nedokončených nebo nerealizovaných prací, služeb nebo dodávek především výkonem důsledné kontroly ze strany příkazce operace a hlavního účetního před poskytnutím platby dodavateli.
- Zamezit nedůvodnému poskytování záloh (plateb předem) dodavatelům především výkonem důsledné kontroly ze strany příkazce operace a hlavního účetního.
- Při uzavírání nájemních smluv dbát na to, aby cena nájmu byla sjednána ve výši v místě a čase obvyklé.
- Stanovit jednoznačné zásady financování, vždy ustanovit odbornou komisi, stanovit objektivní kritéria financování nebo čerpání, z jednání odborné komise vždy pořizovat zápis (protokol).
- Řádně provádět všechny stanovené druhy kontrolní činnosti.

V oblasti rozhodovací pravomoci:

- Postupovat jednoznačně dle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zajistit několikastupňový kontrolní mechanismus při rozhodování u správního orgánu, důslednou průběžnou kontrolu a možnost vyloučení z důvodů podjatosti.
- Zamezit kontaktu mezi rozhodujícím zaměstnancem a účastníkem řízení v případech, které přímo s daným řízením nesouvisí, případně kontakt omezit na nezbytný.

V oblasti kontrolní a auditní:

- Provádět namátkové kontroly činnosti.
- Zavést účinný a důsledný systém kontroly výkonu a činností zaměstnanců.
- V průběhu kontroly či auditu spolupracovat s kontrolovanými organizačními jednotkami. Výsledky kontrolní a auditní činnosti předkládat řediteli organizační jednotky a odboru kontroly Generálního ředitelství Vězeňské služby. Ke zjištěním z kontrolní a auditní činnosti přijímat adekvátní opatření vedoucí k nápravě a následně provádět kontrolu jejich realizace, úplnosti a účinnosti.

V oblasti řídicí:

- Na poradách vedení na všech úrovních věnovat dostatečný prostor boji proti korupčnímu jednání.
- Vytvářet předpoklady pro soulad finančního ohodnocení zaměstnance se stanovenými povinnostmi a odpovědnostmi tak, aby jakákoliv možnost ke zneužívání svěřených pravomocí byla pro něj aktuálně i perspektivně zjevně nevýhodná.
- Důsledně dbát, aby vedoucí zaměstnanci a zaměstnanci pověřeni výkonem kontroly po linii řízení, měli své povinnosti zapracovány v popisu činnosti.
- Důsledně prověřovat všechny náznaky korupčního jednání a exemplárně řešit zjištěné případy korupce.
- Důsledně kontrolovat rizikové činnosti a pravidelně je vyhodnocovat.

- V případě prokázání pochybení nebo selhání zaměstnance seznámit ostatní zaměstnance na poradách s konkrétním případem a s opatřeními, která byla přijata.
- Za porušení povinností stanovených právním předpisem nebo interním aktem řízení uplatňovat vůči zaměstnancům příslušné sankce.

V oblasti přijímání nových zaměstnanců:

- Zabezpečit objektivnost procesu přijímání nových zaměstnanců.
- Pro eliminaci nepotismu obsazovat vedoucí funkce v souladu s právními předpisy a vnitřními předpisy Vězeňské služby, zpravidla na základě výběrového řízení.
- Při obsazování služebních a pracovních míst s výrazným rizikem potenciálních korupčních nabídek vždy využívat poznatky z psychologického vyšetření uchazeče.
- Vyhledávat a následně přijímat uchazeče s vysokým standardem společensky vyžadovaného morálního kreditu.

V oblasti vzdělávání:

- Poskytnout novým zaměstnancům v rámci vstupního školení základní a zásadní informace z hlediska boje proti korupci, zejména ve vztahu k zásadám Etického kodexu.
- Zajistit pro zaměstnance v průběhu jejich pracovního či služebního poměru absolvování adekvátních kurzů a školení, které by měly zahrnovat i problematiku etiky a bezúhonnosti.
- Organizovat specializované kurzy zaměřené na protikorupční jednání.

V oblasti legislativní činnosti:

- Při přípravě a posuzování nových právních předpisů nebo novelizací stávajících právních předpisů analyzovat a vyhodnocovat v nich možné zdroje korupčního jednání a usilovat o jejich eliminaci. Obdobně postupovat při přípravě a posuzování interních aktů řízení.

V oblasti činností s obviněnými, odsouzenými a chovanci:

- Důsledným naplňováním práv a oprávněných zájmů obviněných, odsouzených a chovanců (dále jen „vězňené osoby“) vyplývajících z ustanovení právních předpisů a vnitřních předpisů Vězeňské služby, minimalizovat možnost nadřizování nebo poskytování neoprávněných výhod (souvisejících zejména s realizací kázeňského řízení, zpracováním různých druhů hodnocení apod.), poskytování nezákonných služeb a úsluh (např. zajišťování návykových látek, různých druhů komunikačních a záznamových prostředků, zprostředkování sázek a loterií apod.) vězňeným osobám.
- Důsledným dodržováním stanovených povinností zaměstnanců předcházet nežádoucím vlivům vězňených osob, případně jejich blízkých osob a tím eliminovat možnost korupce.
- Při jednání s vězňenými osobami, pokud lze předpokládat možné korupční jednání, např. při provádění úkonů v rámci kázeňského řízení atd., využívat přítomnosti dalšího zaměstnance.
- O případných náznacích korupce nebo přímo pokusech o korupční jednání ze strany vězňených osob nebo osob jim blízkých, vždy informovat přímého nadřízeného.

- Stanovením přístupových práv, hesel, případně dalších systémových opatření, včetně kontrolní činnosti, chránit data shromažďovaná v elektronické evidenci Vězeňské služby vedené o vězněných osobách. Minimalizovat možnost úniku dat a zároveň vytvářet podmínky pro odhalení případného neoprávněného vstupu do této evidence nebo neoprávněného nakládání s těmito daty. Vytvářet adekvátní opatření i pro evidenci vedenou v písemné podobě.

IV. Hlavní zásady Protikorupčního programu

- A. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu**
- B. Transparentnost**
- C. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol**
- D. Postupy při podezření na korupci**
- E. Vyhodnocování protikorupčního programu**

Ad A. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu

Cílem je snižovat motivaci zaměstnanců ke korupci a zvyšovat pravděpodobnost jejího odhalení.

Hlavními nástroji jsou:

1. **Etický kodex** stanovuje chování a povinnosti zaměstnanců, které nevyplývají z právních norem či vnitřních předpisů Vězeňské služby, definuje a propaguje čestné a etické jednání. Dále poukazuje na nežádoucí jednání, upravuje postup a povinnosti zaměstnanců v oblasti výskytu korupce či podezření na korupční jednání. Porušení Etického kodexu by mělo být posuzováno jako porušení pracovních povinností zaměstnance ve smyslu jak služebních, tak pracovních předpisů.

Úkol: Vydat Kodex profesní etiky zaměstnance Vězeňské služby České republiky jako přílohu nařízení generálního ředitele Vězeňské služby, kterým se vyhlašuje Protikorupční program Vězeňské služby České republiky, Mapy korupčních rizik a Kodex profesní etiky zaměstnance Vězeňské služby České republiky.

Lhůta: ihned
Odpovídá: ŘOP, ŘOK

2. **Protikorupční postoj vedoucích pracovníků** spočívající zejména v dodržování právních předpisů a vnitřních předpisů, zdůrazňování důležitosti dodržování etických zásad při výkonu práce, propagace jednání odmítajícího korupci a důraz na prošetřování podezření z výskytu korupce; tento postup je součástí každodenní činnosti služebních funkcionářů a vedoucích zaměstnanců na všech úrovních řízení.

Vzdělávání zaměstnanců na všech úrovních, zaměřené mimo jiné na protikorupční problematiku, a to počínaje kurzy základní odborné přípravy, přes vstupní školení, odborně zdokonalovací školení a specializační kurzy organizovanými Akademií Vězeňské služby či jinými subjekty (např. eLearningové kurzy Institutu veřejné správy) a realizací tematického plánu služební a profesní přípravy zaměstnanců Vězeňské služby konče.

Úkol: Zařadit protikorupční problematiku jako součást vzdělávání v rámci základní odborné přípravy a dalších nástavbových kurzů. Zaměstnance na pozicích

s vyšším rizikem korupčního jednání průběžně zařazovat do eLearningových kurzů Institutu veřejné zprávy.

Lhůta: úkol trvalý
Odpovídá: Ředitel Akademie ve spolupráci s ŘOJ

Vydat vnitřní předpis zaměřený na vzdělávání s protikorupční problematikou.

Lhůta: 30. 11. 2014
Odpovídá: Ředitel Akademie

3. **Systém pro oznámení podezření z korupčního jednání.** Pro přijímání oznámení nutno využívat všech komunikačních kanálů, snadno dostupných, s ochranou důvěrnosti a totožnosti oznamovatele, možnost přijímat anonymní oznámení (např. na telefonní protikorupční lince: 244 024 666 a e-mailové adrese: korupce@grvs.justice.cz).

Ochrana oznamovatelů, spočívající v nastavení postupů a pravidel, zajišťujícím podporu a ochranu osobám, které v dobré víře upozorňují na možné korupční jednání. Správně nastavený systém oznamovacích mechanismů napomáhá zabránit nekalému jednání, včetně korupčního, předchází problémům a posiluje etiku a kulturu uvnitř organizace.

Úkol: Novelizovat nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 70/2009 o vyřizování stížností a oznámení ve Vězeňské službě České republiky. V jeho rámci upravit systém oznámení podezření na korupci a nastavení pravidel pro ochranu osob, které podezření na korupci oznamují.

Lhůta: 31. 11. 2014
Odpovídá: ŘOK

Ad B. Transparentnost

Cílem je odrazovat zaměstnance od korupčního jednání prostřednictvím zvyšování pravděpodobnosti jejího odhalení.

Hlavními nástroji jsou:

1. **Zveřejňování informací o veřejných prostředcích, v souladu s právními předpisy a vnitřními předpisy MSP a Vězeňské služby,** spočívající např. v centrální evidenci smluv a objednávek, zveřejňování způsobů nakládání s majetkem, zejména s nepotřebným majetkem, zveřejňování nájemních smluv, nakládání s poskytnutými dotacemi z fondů Evropské unie, informací o rozpočtu, o veřejných zakázkách a výběru dodavatelů.

Úkol: Nastavit systém zveřejňování všech relevantních zveřejňovaných informací, zejména evidenci smluv a objednávek, zveřejňování způsobů nakládání s majetkem, zveřejňování nájemních smluv, nakládání s poskytnutými dotacemi z fondů EU, informací o rozpočtu, o veřejných zakázkách a výběru dodavatelů způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Lhůta: ihned, dále úkol trvalý
Odpovídá: VRKGŘ, ROI

2. **Zveřejňování informací o systému rozhodování,** o struktuře a kompetencích při rozhodování organizace zaměstnancům a další veřejnosti. Zčásti řešeno povinností

zveřejňovat informace podle § 5 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Informace o struktuře organizace jsou dostupné pro zaměstnance i pro veřejnost na internetových stránkách Vězeňské služby <http://www.vscr.cz>.

Úkol: Provéřit možnosti zveřejňování požadovaných informací na internetových stránkách Vězeňské služby.

Lhůta: ihned
Odpovídá: VŘKGŘ, ŘOI

Ad C. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol

Cílem je nastavit účinné kontrolní mechanismy a zajistit efektivní odhalování korupčního jednání.

Hlavními nástroji jsou:

1. **Hodnocení korupčních rizik**, spočívající v pravidelném vyhodnocování korupčních rizik jedenkrát ročně ve všech činnostech Vězeňské služby, obsažených v mapě korupčních rizik a v přijatých opatřeních k eliminaci korupčních rizik, a to vždy ve stanovených termínech. Tento dokument je součástí Protikorupčního programu. Na základě poznatků zjištěných v rámci vyhodnocení vždy pravidelně aktualizovat příslušné Mapy korupčních rizik.
2. **Monitoring kontrolních mechanismů odhalujících korupci**, spočívající v pravidelném testování účinnosti kontrolního systému a kontrolních mechanismů pro předcházení, zabránění nebo odhalování korupčního jednání. Toto je součástí řídicí činnosti služebních funkcionářů a vedoucích zaměstnanců na všech úrovních řízení.
3. **Prověřování rizikových oblastí**, spočívající v zaměření auditní činnosti na oblasti s vysokým stupněm korupčního rizika.

Ad D. Postupy při podezření na korupci

Cílem je minimalizovat ztráty způsobené korupčním jednáním a zabránit výskytu dalšího obdobného jednání.

Hlavními nástroji jsou:

1. **Postupy při prověřování podezření na korupci**, spočívající ve správně vytvořeném systému pro ověření věrohodnosti oznámené informace. Systém zaměřit na sběr podnětů a podezření, posouzení podezření, plán prověřování včetně stanovení rolí, prošetřování podezření na korupci, nápravná opatření, předávání podnětů orgánům činným v trestním řízení.

Úkol: Vydat vnitřní předpis Vězeňské služby a v jeho rámci upravit systém zaměřený na postup při podezření na korupci a interní prošetřování podnětů a oznámení spadajících do protikorupční oblasti.

Lhůta: 31. 11. 2014
Odpovídá: ŘOK

2. **Následná opatření**, spočívající ve stanovení odpovídajících opatřeních (např. kázeňská, personální apod.), řešení vzniklých škod a úpravě nastavení vnitřních procesů, zveřejňování informací a závěrů.

Ad E. Vyhodnocování Protikorupčního programu

Cílem je zdokonalování Protikorupčního programu a koordinace protikorupčních aktivit.

Hlavními nástroji jsou:

1. **Vyhodnocování Protikorupčního programu**, spočívající ve vyhodnocování účinnosti jeho jednotlivých částí, v situaci na úseku definovaných obecných i korupčních rizik, v účinnosti a dodržování definovaných protikorupčních opatření. Cílem je především odstranit či omezit předpoklady pro korupci, sledovat úkoly vyplývající z usnesení vlády v oblasti strategie boje proti korupci a zabezpečit jejich rozpracování.
2. **Zpráva o Protikorupčním programu**. Obsahem zprávy je stav působení protikorupčních nástrojů, plán opatření vedoucích k nápravě, mapa korupčních rizik, počet identifikovaných podezření na korupci a výsledek jejich prověření, zhodnocení účinnosti celého protikorupčního programu.
3. **Aktualizace rezortního protikorupčního programu**, prováděná na základě jeho pravidelného vyhodnocování stanovenými služebními funkcionáři.

V. Základní rizikové oblasti v rámci Vězeňské služby a další opatření ke snížení korupčních rizik

Jednání korupčního charakteru lze v rámci Vězeňské služby předpokládat zejména v oblasti zadávání veřejných zakázek, v oblasti personální, v oblasti hospodaření s majetkem státu a v oblasti vztahu k obviněným ve výkonu vazby, k odsouzeným ve výkonu trestu odnětí svobody a k chovancům ve výkonu zabezpečovací detence (dále jen „vězněné osoby“).

Snahy o jednání korupčního charakteru tak mohou být vedeny jak ze strany zaměstnanců Vězeňské služby, tak i ze strany osob, které jsou omezeny na osobní svobodě z důvodu výkonu vazby, výkonu trestu, výkonu trestního opatření či výkonu zabezpečovací detence. Pokusy o korupci mohou přicházet též od osob blízkých a ostatních osob, které jsou určitým způsobem spjati s výše uvedenými osobami. Mezi podněty ke korupčnímu jednání vycházející ze strany výše uvedených osob lze uvést snahy o získání neoprávněných výhod nebo poskytování nezákonných služeb (například zajišťování návykových látek, různých druhů spojovacích a komunikačních prostředků vězněným osobám apod.) Nutnost připravenosti zaměstnanců Vězeňské služby na skutečnost, že při práci s vězněnými osobami a při přímém výkonu služby nebo práce mohou být prostřednictvím korupce realizovány pokusy o jejich vydírání či diskreditaci. Preventivní opatření proti korupci je nezbytné provádět na všech úsecích činnosti Vězeňské služby, a to včetně spolupráce s policejními orgány.

Mezi důležitá preventivní opatření se řadí především správná aplikace právních předpisů, vnitřních předpisů a dalších dokumentů, které upravují oblast prevence a potírání korupce a podvodů. Jako klíčové právní předpisy a protikorupční mechanismy lze uvést zejména zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů,

ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (včetně analýzy a řízení rizik, zvláště ve vztahu k problematice možné korupce a podvodů), zákon č. 255/2012 Sb. o kontrole (kontrolní řád), v platném znění, zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, vládní a resortní protikorupční strategie, vnitřní předpisy Vězeňské služby na ně navazující, protikorupční linku Vězeňské služby, vysoký standard činnosti kontrolních orgánů Vězeňské služby a v neposlední řadě je nezbytné uvést odbornou způsobilost, bezúhonnost, postoje a styl jednání služebních funkcionářů a vedoucích zaměstnanců Vězeňské služby.

Minimalizaci korupčního jednání resp. jeho eliminaci lze docílit zaměřením se na striktní dodržování právních a vnitřních předpisů na všech úsecích činnosti organizačních jednotek Vězeňské služby všemi zaměstnanci Vězeňské služby, důslednou kontrolní činností na všech stupních řízení, jakož i důsledným vyvozováním odpovědnosti za porušení právních předpisů a vnitřních předpisů Vězeňské služby a zveřejněním korupčního jednání (za dodržení právních předpisů). Zvýšenou pozornost je nutno věnovat prevenci rizik u zaměstnanců přicházejících do kontaktu s vězněnými osobami, zaměstnanců podílejících se na procesu zadávání a realizace veřejných zakázek a obecně u zaměstnanců provádějících rozhodovací pravomoci na všech úrovních.

V oblasti personální práce je nutno věnovat náležitou péči již oblasti výběru uchazečů o přijetí do služebního či pracovního poměru k Vězeňské službě. U stávajících zaměstnanců je nezbytné nepodceňovat úlohu institutu služebního nebo pracovního hodnocení, využívat nástroje pro motivování zaměstnanců zejména v oblasti odměňování a sociálního zabezpečení, dodržovat stanovená kritéria výběrových řízení. K trvalým úkolům patří zabezpečení seznámení se s protikorupčním programem a realizací jeho ustanovení v praxi. Téma korupce a nedovolené styky tvoří pravidelnou nedílnou součást tematického plánu služební a profesní přípravy zaměstnanců Vězeňské služby.

Z oblasti základních forem korupčního jednání ve Vězeňské službě, jež se mohou vyskytnout v jednání jednotlivých zaměstnanců Vězeňské služby při jejich přímé práci s vězněnými osobami, lze uvést zejména nedůsledný přístup k plnění právních předpisů a vnitřních předpisů Vězeňské služby.

V rámci Vězeňské služby je třeba nadále spolupracovat s policejními orgány, zejména s Policií České republiky, a to zejména s útvarem na odhalování korupce, útvarem pro boj s organizovaným zločinem a s Generální inspekcí bezpečnostních sborů.

Věnovat pozornost zajištění minimalizace rizik existence korupčního jednání je třeba rovněž v oblasti zadávání veřejných zakázek a správy pohledávek. V této oblasti je nezbytné se zaměřit na trvalé plnění následujících opatření:

- a) důsledná aplikace výše citovaného zákona o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů,
- b) zvýšení účinnosti finančního řízení a kontroly v odpovědnosti jednotlivých řídicích struktur, interního auditu a vnitřních kontrol při prosazování řádného hospodaření s finančními prostředky a majetkem státu,
- c) vytváření podmínek pro praktický výkon činnosti kontrolního orgánu Vězeňské služby v oblasti finanční a majetkové,

- d) oblast finanční kontroly zaměřit zejména na odhalování podezření nasvědčujících tomu, že při hospodaření s finančními prostředky a majetkem došlo ke spáchání trestných činů, zaměřit se na zjišťování nedostatků vzniklých nedodržením zákona č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů a porušování rozpočtové kázně podle zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů,
- e) provádění obměn členů komisí pro hodnocení nabídek,
- f) důsledná kontrola v procesu zadávání, realizace, ukončení a vyhodnocení veřejných zakázek.

Finančními kontrolami je sledováno, v souladu s výše uvedenými skutečnostmi, zda jsou finanční a majetkové operace uskutečňovány v souladu s právními předpisy a vnitřními předpisy Vězeňské služby a zda jsou prováděny hospodárně, efektivně a účelně.

V oblasti zadávání veřejných zakázek jsou průběžně, mj. v reakci na zdokonalování právní úpravy v dané oblasti, schvalovány vnitřní předpisy a přijímána systémová opatření, která minimalizují rizika korupčního jednání. Postupná automatizace zpracování ekonomických agend elektronickými programy snižuje zásahy lidského faktoru, dále umožňuje snadnější evidenci, ale tím i dohledávání a kontrolu různých účetních a jiných písemností, což přispívá ke snižování rizika možnosti vzniku korupčního jednání.

V souvislosti s provozem elektronických programů obecně, je nutno mít v povědomí skutečnost, že současně s přiznáním přístupových práv k informacím existuje riziko jejich možného zneužití ze strany uživatelů. Z hlediska minimalizace rizik korupce je nutno věnovat pozornost řešení co nejvyšší ochrany dat o vězněných osobách, stanovování rolí a přístupových práv k informacím tak, aby se k informacím dostal pouze vybraný okruh zaměstnanců Vězeňské služby, kteří data nezbytně potřebují k řádnému výkonu práce nebo služby. Je zapotřebí zvyšovat, popřípadě na co nejvyšší možné míře udržovat, právní vědomí zaměstnanců Vězeňské služby tak, aby bylo eliminováno riziko neoprávněného poskytování informací za úplatek či za účelem získání jiných neoprávněných výhod.